

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВДС. 2.05 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ
ДИТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

для студентів

спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми _____ 013.00.01 Початкова освіта
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації _____ Дошкільна освіта
(назва спеціалізації)

Київ-2020

Розробник:

Товкач Ірина Євгеніївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладачі:

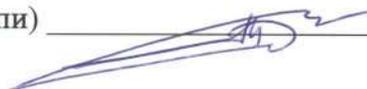
Товкач Ірина Євгеніївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

Науменко Марина Сергіївна, викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол від 20.01. 2020 р. № 8

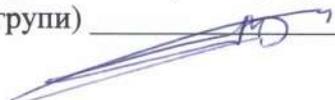
Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/ наукової) програми (керівником проектної групи)

(назва освітньої програми)

21.01.2020 р.

Гарант освітньої (професійної/ наукової) програми

(керівник проектної групи) (Г.Л. Бондаренко)

Робочу програму перевірено

____.____.2020 р

Заступник директора _____ М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	<i>Дисципліна за вибором студента</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>4/120</i>	
Курс	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	2
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	26	104
Форма семестрового контролю	+ 30 <i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в оволодінні студентами основами теорії і методики розвитку зв'язного мовлення дітей раннього і дошкільного віку в галузі дошкільної освіти, формами, засобами, методами і прийомами навчання мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури та сучасними підходами до мовленнєвої діяльності педагога і дітей у закладі дошкільної освіти.

Основними завданнями курсу «Дитяча література та розвиток мовлення дітей дошкільного віку» є:

- здатність до продуктивного (абстрактного, образного дискурсивного, креативного) мислення;
- здатність до самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості;
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими;
- формування вмінь здійснювати педагогічний супровід мовленнєвої, художньо-мовленнєвої, мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку, доцільно використовуючи педагогічні методи і прийоми;
- стимулювання здатності до саморозвитку, прояву індивідуальності та постійного фахового зростання.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ФКС 2.1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості.

ФКС 2.2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФКС 2.3. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, поваги до національних традицій, звичаїв, народних символів.

ФКС 2.4. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

ФКС 2.5. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності, навичок здорового способу життя.

ФКС 2.6. Здатність до організації і керівництва ігровою, художньо- мовленнєвою і художньо-продуктивною діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 17. Планувати і здійснювати освітню роботу відповідно до програми в тісному контакті з іншими вихователями та спеціалістами установи, вести документацію.

ПРН 18. Проводити корекційно-розвиваючу роботу з дітьми раннього і дошкільного віку

ПРН 19. Планувати роботу з батьками з питань виховання дітей у сім'ї, залучати їх до активної співпраці.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни становить 120 годин (2-курс). З них: 14 год – лекції; 14 год – семінарські заняття; 28 год.- практичних занять; 26 год. - самостійної роботи студентів; 8 год – модульний контроль; 30 год. – підготовка до іспиту.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання (2-й курс 4-й семестр)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку							
Тема 1.1.Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Історичний огляд становлення і розвитку		2	2	2			2

дошкільної лінгводидактики								
тема 1.2. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку		2	2	4			5	
тема 1.3. Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності		2		2			3	
Модульний контроль 1-2								2
Разом	30	6	4	8	-		10	2
Змістовий модуль 2. Методика розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку в навчально-мовленнєвій, художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 2.1. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку		2		4			2	
Тема 2.2. Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника, та формування граматичної правильності мовлення у дошкільному віці		2	2	2			2	
Тема 2.3. Теорія і технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Художньо-мовленнєва діяльність у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури		2	2	4			2	
Модульний контроль 3.								4
Разом	30	6	4	10	0		6	4
Змістовий модуль 3. Організація мовленнєвої роботи з дошкільниками в інтегрованому просторі дошкільного навчального закладу та в процесі мовленнєвої підготовки їх до школи								
Тема 3.1. Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей в різні види діяльності. Гра і дитяча творчість як ефективні засоби розвитку мовлення дітей. Організація театральнo-мовленнєвої діяльності дітей		2	2	6			6	

дошкільного віку								
Тема 3.2.Мовленнєва підготовка дітей до школи. Підготовка руки дитини дошкільного віку до письма.			2	2			4	
Тема 3.3.Планування роботи з художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку			2	2				
Модульний контроль 4.								2
Разом	30	2	6	10	0		10	2
Підготовка та проходження контрольних заходів	30 - підготовка до іспиту							
Усього	90 3 них 30-підготовка до іспиту =120	14	14	28	0	0	26	8

Тематичний план для заочної форми навчання
(2-й курс)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку							
Тема 1.1.Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики		2					8
Тема 1.2.Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку			2				8

тема 1.3. Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності				2			8	
Модульний контроль 1-2								
Разом	30	2	2	2	-		24	
Змістовий модуль 2. Методика розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку в навчально-мовленнєвій, художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 2.1. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку				2			8	
Тема 2.2. Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника, та формування граматичної правильності мовлення у дошкільному віці			2				8	
тема 2.3. Теорія і технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Художньо-мовленнєва діяльність у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури		2					8	
Модульний контроль 3.								
Разом	30	2	2	2			24	
Змістовий модуль 3. Організація мовленнєвої роботи з дошкільниками в інтегрованому просторі дошкільного навчального закладу та в процесі мовленнєвої підготовки їх до школи								
тема 3.1. Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей в різні види діяльності. Гра і дитяча творчість як ефективні засоби розвитку мовлення дітей. Організація мовленнєво-театральної діяльності дітей дошкільного віку.		2					8	

Тема.3.2. Мовленнєва підготовка дітей до школи. Підготовка руки дитини дошкільного віку до письма.			2				8	
Тема 3.3. Планування роботи з художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку				2			8	
Модульний контроль 4.								
Разом	30	2	2	2			24	
Підготовка та проходження контрольних заходів	30 - підготовка до іспиту							
Усього	90 підготовка до іспиту =120	6	4	6	0	0	104	0

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Лекційне заняття 1.

Вступ. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття (2 год.)

Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови як наука. Об'єкт, предмет, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни.

Мовлення в контексті дитячого розвитку.

Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їхній внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови.

Наукові засади дошкільної лінгводидактики. *Методологічні засади* (мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови, мова – засіб спілкування, взаємозв'язок мови й мислення).

Методи наукового дослідження в методиці: спостереження, бесіди, психолого-педагогічний експеримент, діагностичні методики.

Закономірності та принципи мовленнєвого розвитку дітей на етапі дошкільного дитинства.

Основні поняття теми: лінгводидактика, об'єкт, предмет, зміст, завдання, методика, теорія, мова, мовлення, текст, функції мови і мовлення, культура мовлення, закономірність, дитина, чуття мови, принципи навчання мови, розвитку мовлення: загальнодидактичні, методичні (загальні методичні принципи, часткові методичні принципи, спеціальні); мовна й мовленнєва компетенція тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3

Лекційне заняття 2.

Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку (2 год.)

Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття.

Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Мовленнєва діяльність (Б. Баєв, І. Бодуен де Куртене, І. Зимня, О. Леонтьєв, І. Синиця, Ф. де Соссюр та ін.) та її характеристика. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дошкільників (А. Богуш, Ф. Сохін, В. Яшина та ін.). Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища дошкільного закладу і родини (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикова, Т. Піроженко та ін.).

Мовлення вихователя – чинник розвитку культури мовлення дитини.

Мовна й мовленнєва компетенція. Проблема формування мовленнєвої компетенції в державних документах.

Базовий компонент дошкільної освіти про виховання мовної особистості. Характеристика чинних програм щодо розвитку мовлення дітей, організації мовленнєвої роботи з дошкільниками.

Мета і завдання дошкільного навчального закладу з розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови: виховання звукової культури мовлення, розвиток словника, формування граматичної правильності мовлення, розвиток зв'язного мовлення (діалогічного і монологічного), навчання елементів грамоти та ін.. Засоби розвитку мовлення дитини: організація їхнього спілкування з батьками та вихователями у різних напрямках діяльності – гра, праця, художня література, використання ІКТ, мовлення вихователя й мовлення дітей. Форми навчання дітей рідної мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури. Методи та прийоми : розглядання іграшки, предмета, картинки тощо, дидактичні ігри та вправи, розмови, бесіди, читання й розповідання, переказування літературних творів та ін..

Розвивальне середовище.

Основні поняття теми: мовленнєва діяльність, мовна, мовленнєва компетенція, види мовленнєвої компетенції, завдання, засоби, форми навчання, методи, прийоми навчання мови, розвитку мовлення, індивідуальні особливості дітей тощо..

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-11.

Лекційне заняття 3.

Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності (2 год.)

Поняття індивідуальності, індивідуальних особливостей, індивідуалізації, Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності.

Характеристика мовлення дітей різної статі.

Умови індивідуалізації в мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та родини.

Основні поняття теми: індивідуальність, індивідуальні особливості дітей дошкільного віку, хлопчики, дівчатка, мовленнєва діяльність, умови, дошкільний навчальний заклад, родина тощо..

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Семинарське заняття 1.

Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

І. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Історичні етапи становлення педагогічних систем мовленнєвого розвитку. Учення К. Ушинського про рідну мову. Є. Тихеева та С. Русова – фундатори дошкільної лінгводидактики. Внесок І. Срезньєвського, І. Огієнка, в розвиток української дошкільної лінгводидактики. Погляди Б. Грінченка про рідну мову та школу.

2. Витоки дошкільної лінгводидактики в працях зарубіжних вчених (Я.-А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локк, І. Песталоцці, Ф. Фребель, М. Монтессорі та ін.). Огляд становлення дошкільної лінгводидактики в працях російських науковців (В. Одоєвський, А. Симонович, Л. Шлегер, Є. Тихеева та ін.).

3. Лінгводидактичні погляди В. Сухомлинського.

4. Сучасні дослідження проблем дошкільної лінгводидактики в Україні (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикова, К. Крутій, І. Луценко, Т. Піроженко та ін.).

II. Практична частина.

Виставка книг. *Аналітичний огляд та систематизація.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Семінарське заняття 2.

Закономірності та принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку. Завдання, зміст роботи щодо розвитку мовлення дітей. Вимоги до мовлення вихователя

(2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мета та завдання розвитку мовлення дітей.

2. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку.

3. Засоби розвитку мовлення дітей.

II. Практична частина.

4. Мовлення вихователя та вимоги до нього. *Перегляд відео з аналізом мовлення вихователів різних вікових груп. Заповнення таблиці.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 1.

Базовий компонент дошкільної освіти про виховання мовної особистості. Огляд сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дошкільниками (2 год.).

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мета та завдання розвитку мовлення дітей. Мовна і мовленнєва компетенція, компетентність. Види мовленнєвої компетенції.

II. Практична частина.

2. Зміст і базисні характеристики мовленнєвої діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.) та чинних програмах. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО та сім'ї.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 2.

Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності (2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття індивідуальності, індивідуальних особливостей, індивідуалізації, Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності.

2. Характеристика мовлення дітей різної статі. *Аудіо-записи мовлення дітей з подальшим їх аналізом.*

3. Умови індивідуалізації в мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та родини.

II. Практична частина.

4. Добір літературних творів різних жанрів для дітей з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей. *Виставка книг із дитячої літератури. Аналітичний огляд та систематизація. Підгрупова робота*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 3.

Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку (2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Зміст і завдання з розвитку мовлення дітей дошкільного віку в чинних програмах. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО та сім'ї.*

2. Мета та завдання розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Засоби розвитку мовлення дітей.

3. Методи та прийоми навчання дітей раннього віку рідної мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

4. Форми організації навчання мови та розвитку мовлення дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 4.

Мовлення дорослого – важливий аспект становлення мовлення дитини (2 год.).

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Вимоги до мовлення вихователів і батьків.

2. Вплив мовлення вихователя на мовленнєвий розвиток дітей. *Аудіо-записи мовлення дорослих із подальшим їхнім аналізом.*

II. Практична частина.

3. *Тренінгові ігри та вправи з удосконалення мовлення вихователів та батьків: в парах, підгрупами, фронтальні.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-10.

Змістовий модуль 2.

Методика розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку в навчально-мовленнєвій, художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності

Лекційне заняття 4.

Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (2 год.)

Необхідність свідомого батьківства, спілкування майбутніх батьків у перинатальному періоді. Значення мови в розвитку дітей раннього віку. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей із боку дорослих.

Становлення мовленнєвої діяльності на першому році життя. Особливості підготовчого періоду; розвиток голосових реакцій, наслідування звуків мови і слів. Розвиток розуміння мовлення оточуючих, поява у дитини перших усвідомлених слів.

Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. Необхідність спілкування з дитиною. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення малят. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми 1-го року життя.

Особливості розвитку мовлення дітей другого року життя. Розвиток мовлення на другому році життя. Характеристика розвитку мовлення дітей другого року життя. Завдання розвитку мовлення дітей 2-го року життя. Форми роботи з розвитку мовлення дітей другого року життя. Методика проведення ігор-занять з пріоритетом мовленнєвих завдань, їх види. Прийоми навчання.

Базисна характеристика розвитку мовлення дітей третього року життя. Спілкування з дорослими та однолітками як важлива умова розвитку активного мовлення дітей.

Зміст, завдання, форми, методи та прийоми роботи розвитку мовлення у дітей третього року життя. Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми третього року життя. Розвиток мовлення дітей раннього віку в сім'ї.

Основні поняття теми: передумови мовленнєвого розвитку: голосові реакції; підготовчий період: слухове, зорове зосередження; крик, гукання, гулення, белькіт, наслідування; розуміння мовлення, усвідомлені слова, ігри-заняття, дидактичні ігри, розігрування утішок, розповіді-бесіди, інсценовані покази.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 5.

Практичне заняття 5.

Форми роботи з розвитку мовлення дітей другого року життя. Методи та прийоми навчання. Методика проведення ігор-занять, їх види (2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей першого-другого років життя.
Заповнення таблиці.

2. Огляд сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього віку.
Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм в аспекті організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей раннього віку в умовах ЗДО та сім'ї.

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми першого-другого років життя. Характеристика методів і прийомів. Види ігор-занять з пріоритетом мовленнєвих завдань та методика їх проведення.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми. Представлення та характеристика засобів навчання, виготовлення дидактичних посібників.*

Розвиток мовлення дітей раннього віку в сім'ї.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3, 5.

Практичне заняття 6.

Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми третього року життя (2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей третього року життя. *Заповнення таблиці.*

2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей третього року життя. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку.*

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми третього року життя. Види занять та методика їх проведення. Характеристика методів і прийомів. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми. Представлення та характеристика засобів навчання, виготовлення дидактичних посібників.*

II. Практична частина.

4. Аналіз новинок творів художньої літератури для роботи з мовленнєвого розвитку дітей раннього віку. Особливості роботи з творами художньої літератури для дітей раннього віку (*Робота в парах*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3, 5.

Лекційне заняття 5.

Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення у дошкільному віці (2 год.)

1. Система роботи з виховання звукової культури мовлення. Особливості формування правильної звуковимови; розвиток фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації. Завдання, зміст, форми, методи та прийоми роботи з виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку.

2. Лексична робота в умовах ЗДО та сім'ї. Завдання, зміст, форми і методи і прийоми лексичної роботи з дітьми дошкільного віку.

3. Формування граматичної правильності мовлення дітей дошкільного віку. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення дітей дітьми дошкільного віку.

Основні поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи; словник, пасивний активний, граматика, формування граматичної правильності мовлення тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3, 4.

Додаткова: 1, 3, 5, 10.

Семинарське заняття 3.

Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення у дошкільному віці (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття звукової культури мовлення. Характеристика особливостей звуковимови у дітей дошкільного віку. Індивідуальна перевірка звукової культури мовлення у дошкільників. *Заповнення таблиці.* Методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.

2. Поняття лексичної роботи з дітьми, особливості засвоєння словника дітьми. Методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку.

3. Поняття дитячої граматики. Особливості засвоєння дітьми граматичної правильності мовлення. Методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку *Перегляд і аналіз відеозапису фрагментів форм роботи з подальшим аналізом методів і прийомів із розвитку мовлення дітей дошкільного віку.*

II. Практична частина.

4. Моделювання фрагментів життєдіяльності дітей з включенням ігор та вправ.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3, 4.

Додаткова: 1, 3, 5, 10.

Лекційне заняття 6.

Технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

Художньо-мовленнєва діяльність у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури (2 год.)

Поняття комунікація і спілкування. Форми спілкування у дошкільному віці.

Поняття «діалог (монолог)», «діалогічне (монологічне) мовлення».

Завдання і зміст роботи з розвитку діалогічного мовлення в дошкільному дитинстві.

Форми, методи та прийоми розвитку діалогічного мовлення у дітей.

Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення. Значення бесід.

Види бесід. Тематика підсумкових бесід. Підготовка вихователя та дітей до бесіди.

Структура бесіди. Види запитань вихователя та дитячі запитання. Вимоги до запитань вихователя та відповідей дітей.

Завдання розвитку монологічного мовлення дітей.

Методи та прийоми навчання дітей монологічного мовлення.

Переказ літературних творів. Значення переказу. Вимоги до творів для переказу дітьми, їх підбір для дітей різних вікових груп. Способи організації переказу. Особливості навчання переказу дітей у різних вікових групах.

Поняття розповіді. Класифікація дитячих розповідей. Описова й сюжетна розповідь. Види таких розповідей. Навчання дітей дошкільного віку різних видів розповідей : на основі сприймання, пам'яті і уяви. Послідовність введення в роботу розповідей різних видів.

Поняття «художньо-мовленнєва діяльність дітей», її структура, види. Особливості сприймання дітьми дошкільного віку творів художньої літератури. Формування інтересу до творів художньої літератури, культури майбутнього читача.

Основні поняття теми: діалогічне мовлення, бесіда, вступна, супровідна, заключна, підсумкова бесіда, структура підсумкової бесіди: вступна, основна, заключна, види запитань: констатувальні, причинно-наслідкові тощо; переказ, види переказу: за запитаннями, спільний, відображений, переказ за частинами, за ролями, за власними малюнками, з елементами драматизації, від першої особи, з елементами навчання творчого переказу; прийоми навчання переказу, структура мовленнєвого заняття з навчання переказу літературних творів; розповідь (описова, сюжетна, з пам'яті, за уявою), прийоми навчання розповідання: зразок, план, аналіз, запитання, підказка, нагадування; опис однієї іграшки, групи іграшок, опис іграшки з навколишнього, опис-загадка, опис по пам'яті.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1-4, 7-10.

Семінарське заняття 4.

Художньо-мовленнєва діяльність у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття художньо-мовленнєвої діяльності, її структура та види. Особливості сприймання дітьми дошкільного віку творів художньої літератури Формування інтересу до творів художньої літератури, культури майбутнього читача. *Заповнення таблиці.*

2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільних навчальних закладах. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

3. Методи та прийоми роботи з художньою літературою з дітьми старшого дошкільного віку дошкільного віку. Робота з ілюстраціями та робота в куточку книги.

II. Практична частина.

4. Аналіз новинок творів художньої літератури для дітей дошкільного віку. Особливості роботи з творами художньої літератури з малятами (*Робота в парах*).

5. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів (*моделювання фрагментів ігор*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 7.

Система роботи з виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення у дошкільному віці (2 год.).

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку. *Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвих занять із подальшим аналізом методів і прийомів.*

2. Методи та прийоми лексичної роботи з дітьми дошкільного віку. *Підгрупова робота. Перегляд відеозапису фрагментів форм роботи з подальшим аналізом методів і прийомів.*

3. Методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку. *Перегляд і аналіз відеозапису фрагментів форм роботи з подальшим аналізом методів і прийомів.*

II. Практична частина.

4. Застосування методів та прийомів з розвитку мовлення в різних видах діяльності дітей дошкільного віку. *Моделювання короткочасних проєктів з використанням ігор, вправ, художніх творів (віршів, чистомовок, скоромовок) розповідей із звуконаслідуванням та з важкими граматичними формами: підгрупова робота.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3, 4.

Додаткова: 1, 3, 5, 10.

Практичне заняття 8.

Технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Методика проведення різних видів бесід і полілогів з дітьми дошкільного віку. Навчання дітей дошкільного віку переказу літературних творів (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття комунікація і спілкування. Форми спілкування у дошкільному віці.

Становлення зв'язного (діалогічного) мовлення у дітей дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

2.Методи та прийоми роботи з розвитку зв'язного (діалогічного) мовлення у дітей дошкільного віку.

3.Методика проведення бесід і полілогів. Навчання дошкільників міркування. Запитання. Характеристика запитань та вимоги до них. *Імітація фрагментів діяльності, обговорення конспектів, творчі завдання; опрацювання конспектів.*

4. Становлення зв'язного (монологічного мовлення) у дітей дошкільного віку. *Заповнення таблиці.* Методи та прийоми роботи з розвитку монологічного мовлення у дітей дошкільного віку.

5. Методика навчання переказу літературних творів дітей дошкільного віку. Способи навчання переказу.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів занять; елементи тренінгу; творчі завдання; опрацювання конспектів занять.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 9.

Навчання дітей дошкільного віку різних видів розповідей : на основі сприймання, пам'яті, за уявою (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Становлення зв'язного (монологічного мовлення) у дітей дошкільного віку. *Заповнення таблиці.* Методи та прийоми роботи з розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку.

2.Складання зразків *сюжетних історій на основі сприймання:* про іграшку (сюжетною ігровою ситуацією) для дітей дошкільного віку.

3.Методика навчання розповіді за картинами. Описові та сюжетні розповіді. Розповіді за серією сюжетних картин. *Імітація фрагментів занять, елементи тренінгу, творчі завдання, опрацювання конспектів.*

4. Складання зразків *сюжетних історій із пам'яті:* з колективного досвіду «Як ми...»; з індивідуального досвіду «Про те, що мені сподобалось сьогодні найбільше» для дітей старшого дошкільного віку.

5. Методика навчання розповіді за уявою.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів занять, їх обговорення, творчі завдання: складання зразків *історій* для дітей старшого дошкільного віку : а) за поданим початком вихователя; б) за опорними словами (3-5 слів); в) на запропоновану тему (за вибором).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Змістовий модуль 3

Організація мовленнєвої роботи з дошкільниками в інтегрованому просторі закладу дошкільної освіти та підготовки їх до школи

Лекційне заняття 7.

Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку в різні види дитячої діяльності (2 год.)

Збагачення словника в пізнавальній діяльності. Пошуково-експериментальна діяльність як стимулятор мовленнєвого акту, розвитку пізнавальної активності дошкільника.

Розвиток діалогічного та монологічного мовлення в процесі ігрової діяльності.

Технологія формування самостійної мовленнєвої діяльності дітей у розвивальному середовищі.

Єдність підходів та вимог - як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей.

Огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних методів навчання дітей елементів грамоти (2 год.)

Значення розвитку усвідомлення дітьми дошкільного віку мовлення. Методи і прийоми з розвитку усвідомлення дітьми мовлення.

Підготовка руки дитини до письма. Завдання, зміст, форми, методи та прийоми відповідної роботи. Вправи з підготовки руки дитини до письма.

Планування роботи з розвитку мовлення в дошкільних навчальних закладах з урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: планування роботи, ігрова діяльність, пізнавальна діяльність, самостійна мовленнєва діяльність, підходи та вимоги; усвідомлення мовлення, наступність, перспективність, мовленнєвий розвиток, пізнавальна активність, вітчизняні та зарубіжні методики, навчання дітей раннього та дошкільного віку грамоти, етапи навчання елементів грамоти тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 5.

Додаткова: 1-10.

Семінарське заняття 5.

Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку в різні види діяльності (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Планування роботи з розвитку мовлення в ЗДО. Види планування в роботі з дітьми зазначеного віку. *Підгрупова робота.*

2.Збагачення словника в пізнавальній діяльності. Пошуково-експериментальна діяльність як стимулятор мовленнєвого акту, розвитку пізнавальної активності дошкільника.

3.Художньо-мовленнєва діяльність дітей молодшого дошкільного віку. Її види. Форми роботи з дітьми зазначеного віку.

4.Розвиток діалогічного та монологічного мовлення в процесі ігрової діяльності дітей молодшого дошкільного віку.

5.Технологія формування самостійної мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку в розвивальному середовищі ЗДО та сім'ї. Єдність підходів та вимог - як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів форм роботи з ХМД з дітьми молодшого дошкільного віку, їх обговорення, ігрові завдання.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1-6.

Семінарське заняття 6.

Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя в різні види діяльності (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу.

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Планування роботи з розвитку мовлення в ЗДО. Види планування в роботі з дітьми зазначеного віку. *Підгрупова робота.*

2.Збагачення словника дітей під час пізнавальної діяльності. Пошуково-експериментальна діяльність як стимулятор мовленнєвого акту, розвитку пізнавальної активності дошкільника.

3.Художньо-мовленнєва діяльність дітей п'ятого року життя. Форми роботи з дітьми зазначеного віку.

4.Розвиток діалогічного та монологічного мовлення в процесі ігрової діяльності дітей молодшого дошкільного віку.

5.Технологія формування самостійної мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку в розвивальному середовищі ЗДО та сім'ї. Єдність підходів та вимог - як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів форм роботи з ХМД з дітьми п'ятого року життя, їх обговорення, ігрові завдання.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1-10.

Семінарське заняття 7.

Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку в різні види діяльності (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Планування роботи з розвитку мовлення в ЗДО. Види планування в роботі з дітьми зазначеного віку. *Підгрупова робота.*

2.Збагачення словника в пізнавальній діяльності. Пошуково-експериментальна діяльність як стимулятор мовленнєвого акту, розвитку пізнавальної активності старшого дошкільника.

3.Художньо-мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку. Форми роботи з дітьми зазначеного віку.

4.Розвиток діалогічного та монологічного мовлення в процесі ігрової діяльності дітей молодшого дошкільного віку.

5.Технологія формування самостійної мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку в розвивальному середовищі ЗДО та сім'ї. Єдність підходів та вимог - як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів форм роботи з ХМД з дітьми старшого дошкільного віку, їх обговорення, творчі завдання.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 10.

Гра і дитяча творчість як ефективні засоби розвитку мовлення дітей (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Збагачення словника дітей під час пізнавальної діяльності. Пошуково-експериментальна діяльність як стимулятор мовленнєвого акту, розвитку пізнавальної активності дошкільника (*тренінгові вправи в командах*).

2. Розвиток діалогічного та монологічного мовлення в процесі ігрової діяльності (*Імітація фрагментів занять, елементи тренінгу, творчі завдання*).

3. Технологія формування самостійної мовленнєвої діяльності дітей у розвивальному середовищі. Єдність підходів та вимог - як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів життєдіяльності дітей; елементи тренінгу; творчі завдання; ігри, вправи.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 11.

Організація театральнo-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття гри та дитячої творчості. Види дитячих ігор. *Заповнення таблиці.*

2. Методика проведення мовленнєвих ігор із дітьми різних вікових груп дошкільного навчального закладу. *Імітація фрагментів занять із використанням різних видів мовленнєвих ігор та вправ. Представлення виготовлених дидактичних посібників.*

3. Інценізація і драматизація, різні види театру в роботі з дітьми дошкільного віку за змістом літературних творів

II. Практична частина.

Імітація фрагментів життєдіяльності та занять із дітьми дошкільного віку з використанням ігор-драматизацій та різних видів театру.

III. Рефлексія.

Самостійно опрацювати питання щодо організації свят і розваг за змістом літературних творів з дітьми дошкільного віку. Розробити сценарій літературної розваги для дітей дошкільного віку (вікова група за вибором студента).

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 12.

Мовленнєва підготовка дітей до школи (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття «мовленнєва підготовка дітей до школи». Види мовленнєвої підготовки дітей дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми практичного ознайомлення дітей з поняттями «слово», «речення» та формування фонематичного сприйняття у дошкільників.

3. Дидактичні ігри та вправи. *Відеоперегляд фрагментів форм роботи з дітьми з використанням ігор із подальшим аналізом методів і прийомів навчання.*

II. Практична частина.

Моделювання та аналіз фрагментів мовленнєвих ігор для дітей старшого дошкільного віку. Представлення виготовлених дидактичних посібників.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 13.

Підготовка руки дитини до письма. Завдання, зміст, форми, методи та прийоми роботи (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Ключові поняття. Гігієнічні та педагогічні вимоги роботи з підготовки руки дитини до письма. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми щодо підготовки руки дитини до письма. *Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвих занять із подальшим аналізом методів і прийомів навчання; моделювання та аналіз фрагментів індивідуальних занять із підготовки руки дитини до письма.*

II. Практична частина.

3. Організація ігор і вправ із підготовки руки дитини дошкільного віку до письма. *Імітація фрагментів різних видів мовленнєвих ігор та вправ.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-10.

Практичне заняття 14.

Планування роботи з розвитку мовлення та художньо-мовленнєвої діяльності в закладах дошкільної освіти (2 год.)

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття планування. Види планування з розвитку мовлення у дітей раннього та дошкільного віку в умовах ЗДО та сім'ї. *Заповнення таблиці.*

2. Аналіз новинок творів художньої літератури та методичних посібників для роботи з виховання мовної особистості дошкільника.

3. Планування роботи з розвитку мовлення та художньо-мовленнєвої діяльності дітей у закладах дошкільної освіти та сім'ї.

II. Практична частина.

Аналіз конспектів занять, перспективних та календарно-тематичних планів вихователів.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-11.

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3	
		Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	3	3
Відвідування практичних занять	1	4	4	5	5	5	5

Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	10	4	20	5	30	5	30
Виконання завдань для самостійної роботи	15	1	15	1	15	1	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	2	50
Разом			89		100		129
Максимальна кількість балів: 318							
Розрахунок коефіцієнта: 318: 60 = 5,3							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
ЗМ1. 10 ГОД.	На основі опрацювання підручників, енциклопедій, словників, навчальних і методичних посібників у запропонованій літературі та періодичних виданнях зробити тлумачний словничок основних понять (не менше 50 найменувань із посиланням на літературні джерела).	своєчасність виконання завдання,	3	15
		повний обсяг виконання завдання	3	
		якість виконання	3	
		креативний підхід	3	
		ініціативність	3	
ЗМ2. 6ГОД.	Самостійна робота студентів за змістовим модулем 2 передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізації завдання у вигляді дидактичного посібника для роботи з дітьми дошкільного віку (тема і вікова група за вибором студента). Орієнтовні теми: «Іграшки», «Меблі», «Посуд», «Одяг і взуття», «Музичні інструменти», «Ми різні, але ми рідні», «Моя рідна Україна», «Скоро вже піду до школи». Структура посібника: вступ, зміст для дітей із картинками, до кожної з чотирьох підтем твори різних жанрів (2 загадки, 1 вірш, 1 казка чи оповідання і невеличкі бесіди за їх змістом); дидактичні ігри	самостійність у розробці посібника на обрану тему не менше 10 сторінок	2	15
		відповідність теми та змісту (4позиції) для дитини програмовим вимогам, віковим та індивідуальним особл.д.	3	
		наявність у посібнику творів художньої літератури різних жанрів (8 загадок, 4 вірша, 4 казки, 4 оповідання) + ілюстрації	5	
		наявність у посібнику ігор та вправ (не менше 4-5) відповідно до обраної теми посібника	3	
		естетичне оформлення посібника	2	
ЗМ 3 10 ГОД.	Зробити презентацію одного із сучасних методів розвитку мовлення, ХМД у дітей дошкільного віку (вікова група за вибором студента), що використовуються у вітчизняній і світовій практиці.	своєчасність виконання завдання	3	10
		повний обсяг виконання завдання	3	
		якість виконання (наявність плану, рекомендацій і конкретних прикладів роботи з дитиною (чи дітьми) за обраним методом; посилання на використані джерела)	3	
		кількість слайдів не перевищує 10	1	
	Максимальна кількість балів			40

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Формою проведення модульного контролю передбачено комбіновану форму його проведення, що включає два блоки:

1. Перший блок : виконання тестових завдань у кількості 15 штук. Розроблено 4 варіанти тестових завдань. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – 15 балів.

2. Другий блок : вирішення проблемно-пошукового завдання оцінюється у 10 балів (див. таблицю).

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання		Бали
		своєчасність виконання завдання, повний обсяг виконання завдання	1	
	1-ше практичне завдання (<i>пошук необхідної інформації в психолого-педагогічних дослідженнях, методичній літературі (в паперових носіях та в інтернеті)</i>)	якість виконання, креативний підхід, ініціативність	1	2
1.	2-ге практичне завдання (<i>запис фрагменту форми навчання з розвитку мовлення дітей дошкільного віку в художньо-мовленнєвій діяльності</i>)			2
2.	3-тє практичне завдання (<i>технічне оформлення тексту і наочних матеріалів (за необхідності) відповідно до вимог</i>)			2
3.	4-тє практичне завдання (<i>аналіз та редагування пропонуваного тексту (фрагментів різних видів дитячої діяльності з пріоритетом мовленнєво-ігрової, художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників)</i>)			2
4.	5-тє практичне завдання (<i>естетичне оформлення виконаних завдань та збереження необхідної інформації для роботи з дітьми</i>)			2
Максимальна кількість балів				10

Наводимо приклад декількох тестових завдань:

1. Чи правильним є твердження, що метою дошкільної лінгводидактики є розвиток мовної особистості?

А – так

Б – ні

2. Чи правильним є твердження, що серед видів мовленнєвої компетенції важливою є комунікативна?

А – так

Б – ні

3. Визначте правильну відповідь: ефективним методом виховання звукової культури мовлення є:

А) спостереження;

Б) розмова;

В) розповідь із звуконаслідуванням.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У кінці четвертого семестру для студентів проводиться екзамен

Формою проведення семестрового контролю (екзамену) передбачено тест:

1. Виконання тестових завдань у кількості 40 штук. Розроблено 50 варіантів тестових завдань. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – 40 балів.

Наведемо приклад завдань різної складності:

1. Визначте правильну відповідь: бесіда переважно відбувається у формі:

- А) опису подій;
- Б) розмірковувань;
- В) запитань і відповідей.

2. Визначте декілька правильних відповідей: із пропонованих методів виберіть ті, що сприяють розвитку діалогічного мовлення дітей:

- А) розглядання предметів
- Б) дидактичні ігри
- В) дидактична розповідь
- Г) розмови вихователя з дітьми
- Д) бесіди

3. Доберіть до кожної групи завдань мовленнєвої роботи відповідні складові.

А) Виховання звукової культури мовлення.	1. Розвиток артикуляційного апарату, розвиток дихання й слуху; виховання виразності мовлення
Б) Розвиток словника	2. Засвоєння соціально прийнятих значень слів; активізація словникового запасу
В) Формування граматичної будови мовлення	3. Навчання способам словозміни та словотворення; складання речень різної синтаксичної конструкції

15. Співвіднесіть завдання роботи з розвитку зв'язного мовлення з їх змістом.

А) Оволодіння діалогічним мовленням	1. Спонукає до словесної творчості
Б) Оволодіння монологічним мовленням	2. Доречно відповідати на різні види запитань, звертатися із запитаннями
В) Освоєння різних способів спілкування	3. Виражати свої думки, наміри, бажання

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Розкрийте поняття «дошкільна лінгводидактика».
2. Назвіть об'єкт та предмет дошкільної лінгводидактики як наукової дисципліни.
3. Яка різниця між поняттями «мова» та «мовлення»? Що між ними спільного?

4. Назвіть закономірності становлення мовлення у дітей дошкільного віку.
5. Назвіть методичні принципи, що розроблені Л. Федоренко.
6. Назвіть особливості становлення мовлення у дітей раннього віку.
7. Дайте визначення «мовленнєва компетенція». Назвіть її види.
8. Розкрийте поняття «комунікація». Що собою являє комунікативна компетенція?
9. Що таке спілкування? Які форми спілкування спостерігаються у дошкільному віці?
10. Назвіть методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей. Коротко охарактеризуйте їх.
11. Назвіть методи та прийоми розвитку словника дітей. Коротко охарактеризуйте їх.
12. Розкрийте вплив ознайомлення з суспільним довкіллям (художньою літературою) на розвиток словника дитини дошкільного віку.
13. Назвіть методи та прийоми формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку. Коротко охарактеризуйте їх.
14. Що таке діалог? Чим поняття *діалог* відрізняється від понять *бесіда*, *полілог*?
15. Визначте основні лінгвістичні та психологічні характеристики діалогічного мовлення.
16. Назвіть види бесід. Коротко охарактеризуйте їх.
17. Зіставте структуру розмови та бесіди.
18. Прокоментуйте фразу «Види занять з навчання діалогічного мовлення»
19. Охарактеризуйте методи та прийоми навчання дітей діалогічного мовлення.
20. Сформулюйте психологічні та дидактичні умови успішного навчання дітей діалогічного мовлення.
21. Назвіть лінгводидактичні принципи навчання розмови, бесіди, полілогу.
22. Доведіть вагому роль гри з навчання дітей діалогічного мовлення.
23. Визначте ваше власне ставлення до прийому запитань вихователя в навчанні дітей діалогічного мовлення.
24. Вимоги до бесіди за змістом літературного тексту.
25. Прийоми керівництва бесідою в різних вікових групах.
26. Який з засобів – картина чи літературний твір – на ваш погляд, більш ефективний для навчання дітей розмови?
27. Специфіка запитань на бесідах (полілогах).
28. Специфіка ігор з навчання діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку.
29. Особливості керування бесідами (полілогами) з досвіду в різних вікових групах.

30. Що таке монолог? Чим поняття *монолог* відрізняється від понять *текст*, *дискурс*?
31. Визначте основні лінгвістичні та психологічні характеристики монологічного мовлення.
32. Дайте характеристику зв'язного монологічного мовлення як процесу та як результату – продукту мовлення.
33. Назвіть типи розповідей. Коротко охарактеризуйте їх.
34. Назвіть види описової розповіді. Наведіть приклад художнього опису.
35. Зіставте структуру опису та повідомлення.
36. Охарактеризуйте методи та прийоми навчання дітей розповідання.
37. Сформулюйте психологічні та дидактичні умови успішного навчання дітей монологічного мовлення.
38. Назвіть лінгводидактичні принципи навчання розповідання.
39. Доведіть вагому роль художнього слова в навчанні різних типів розповіді.
40. Визначить чинники, що впливають на формування діамонологічної компетентності.
41. Визначте ваше власне ставлення до прийому зразка розповіді вихователя в навчанні розповідання.
42. Як, на вашу думку, співвідносяться стосовно дітей дошкільного віку самостійність у мовленні та наслідування? Аргументуйте вашу думку.
43. Способи навчання переказу. Обґрунтуйте послідовність їх використання в роботі з дітьми.
44. Який зі способів переказу – цілісний чи частинами – на ваш погляд, більш ефективний?
45. Охарактеризуйте цілемотиваційний компонент трьох видів занять з переказу.
46. Вимоги до літературних текстів для переказу.
47. Моделювання. Види моделей, їх роль в навчанні дітей переказу літературних творів.
48. Прийоми керівництва переказом у різних вікових групах.
49. Специфіка розповідей з досвіду. Особливості керування розповідями з досвіду в різних вікових групах.
50. Розкрийте роль театралізацій (ігор-драматизацій, інсценізацій) в навчанні дітей мови, розвитку мовлення, вихованні мовленнєвої культури.
51. Що собою являє усвідомлення мовлення дитиною дошкільного віку?
52. У чому полягає доцільність практичного ознайомлення дітей з поняттями: (слово, речення, склад, звуки, літери) мови?
53. Чи потрібна підготовка руки дитини до письма? Яку роботу в умовах ДНЗ вона передбачає? та ін.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно А	100-90
Дуже добре В	82-89
Добре С	75-81
Задовільно Д	69-74
Достатньо Е	60-68
Незадовільно Fx	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література та розвиток мовлення дітей дошкільного віку» Разом: 120 год. З них: лекції - 14 год., семінарські заняття – 14 год., практичні – 28 год.; модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год.

2 курс 3 семестр							
Модулі	Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3
Назва модуля	Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей д.в.			Методика розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку в навчально-мовленнєвій, художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності			Організація мовленнєвої роботи з дошкільниками в інтегрованому просторі ЗДО та підготовки їх до школи
К-сть балів за модуль	83 балів			100 балів			129 балів
Теми лекцій	Вступ. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття.	Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку	Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності	Методика розвитку мовлення дітей раннього віку	Методика виховання ЗКМ, лексичного розвитку, формуван. граматич. прав. мовлення дитини д.в.	Технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку ХМД у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури	Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей в різні види діяльності усвідомлення дітьми мовлення. Підготовка руки дитини до письма
Бали	1	1	1	1	1	1	1
Семінар 1.	Історичний огляд становлення і розвитку дошк. лінгв. дид.						
Семінар 2.	Закономірності та принципи розвитку мовл. дітей. Завдання, зміст. Вимоги до мовлення вихователя						
Семінар 3.					Методика виховання ЗКМ, розв. словника та		

					формування грам.прав. мовлення у дітей д.в.		
Семінар 4.					ХМД у дошкільному віці. Мовленнєві ігри за змістом творів х.л.		
Семінар 5.							Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей мол. дошк. віку в різні види діяльності
Семінар 6.							Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя в різні види діяльності
Семінар 7.							Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку в різні види діяльності
Бали		20+2			20+2		30+3
Практичне 1		КДО про мовлення дитини. Огляд сучасн. програм ДО					
Практичне 2			дивн.собл мовлення дітей д.в.				
Практичне 3			Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми роз-тку мовлення дітей				
Практичне 4			Мовлення дорослих- важл. аспект становл. мовл. дит				
Практичне 5				форми роботи з розвитку мовлення дітей 1-2 років. Методи та прийоми			
Практичне 6				використання іграшки, карт., творів худ. літ. з дітьми 3 р.			
Практичне 7					Система роботи з виховання ЗКМ, розв. словни-кта форм.-граматичної прав. мовл.д.		
Практичне 8					Технології про зв'язного мовл. д. д. в. Методика проведення бесід полілог .		

					Навчання д.переказу л.т.		
Практичне 9					Навчання дітей різних видів розповідей		
Практичне 10							Гра і дитяча творчість як ефективні засоби розвитку мовлення дітей
Практичне 11							Організація театральномовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку
Практичне 12							Мовленнєва підготовка дітей до школи
Практичне 13							Підготовка руки дитини до письма
Практичне 14							Планування роботи з розвитку мовлення та ХМД в закладах дошкільної освіти
бали	20+2			30+5			30+5
Сам.роб.	15			15			10
МКР			МКР 1-25 б.			МКР 2-25 б.	МКР 3-4 -50 б.
Макс.к.балів за сем.	Максимальна кількість балів в семестрі – (318 : 60 = коефіцієнт -5,3)						

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Богущ А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богущ, Н.В. Гавриш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). – 704 с.

2. Богущ А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богущ, Н. Гавриш, Т. Котик. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304 с.

3. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богиніч [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець ; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. – К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.

Додаткова

1. Береза Т. Мовою бестселерів : сучасний словник живої мови / Тарас Береза. – Львів : Априорі, 2017. – 800 с.

2. Богданець-Білокаленко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білокаленко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.

3. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім "Слово", 2017. — 448 с.

3. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку : у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х. : В-во «Ранок». – 2015. – 80 с.

4. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 96 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

5. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 88 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

6. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2016. – 86 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

7. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. –

2016.- № 4. – С. 3-6.

8. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2018. – 87 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

9. Товкач І. Художно-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. – 2018. - № 2. – С. 3 -7.

10. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2019. – 80 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

9. Додаткові ресурси (за наявності)